

gočite s tem razvitek slovenskemu učiteljstvu, dajte lepše čase naši šoli! Če bomo tako moledovali sto in trikrat sto let, dosegli ne bomo ničesar, saj vemo, da je vse jednako, če prosimo ali ne. Pomoči si moramo torej sami.

„Beamten-Zeitung“ nam je očitala neslogo in pisala, da če bi bili v tem uradniki nam jednaki, ostali bi še vedno na slabem, kakor smo in bomo učitelji. Ali smo res nesložni?! — Kdor ne čuti v sebi čustva edinosti in sloge, skupnega delovanja in nevstrašne odločnosti, ta naj odpre svoje prsi temu čustvu, da mu preide v kri in meso, da se zvežemo v veliko četo, katera mora odločno in javno nastopiti in pred vsem svetom zahtevati, da se napravi konec žalostnim našim razmeram. Tako storimo, kakor so storili Štajerski tovariši o Binkoštih na velikem shodu v Gradci. Smejali se bodo nam in našim prošnjam ter jih zazibavali v mirno spanje pravičnika, ako bomo samo iz kota gledali in zavijali oči proti nebu, pa dali govoriti le pohlevno pisanim prošnjam. Ako ti je čista vest, ne boj se nikogar — govori in delaj, saj delo le rodi vspeh!

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. (Slovenska okrajna učiteljska konferencija v Ljubljani.) Dne 2. t. m. je bila v poslopju I. mestne deške ljudske šole v Poljskih ulicah letošnja okrajna učiteljska konferencija tukajšnjih javnih in zasebnih slovenskih in nemško-slovenskih ljudskih šol, katere se je udeležilo 58 glavnih, vadničnih in ljudskih učiteljev in učiteljic in član c. kr. mestnega šolskega sveta g. kanonik Andrej Zamejec. Predsednik, g. c. kr. okrajni šolski nadzornik prof. Fr. Levec, je imenoval za svojega namestnika starosta ljubljanskih učiteljev, g. nadučitelja Fr. Rakičelja, za overovalca zapisnika gg. učitelja Kumra in Furlana, za zapisničarja sta bila izvoljena g. učitelj Galé in gospodična učiteljica Tomec. Nato se je predsednik v daljšem govoru spominjal smrti nadvojvode Karla Ludovika, opisal je njegove zasluge za družbo „Rudečega križa“, za avstrijsko obrtnost, znanost, umetnost in turizmo. Vsi udeležniki so ta govor stoji poslušali. Tudi bivšemu konferenčnemu članu, pokojnemu glasbenemu učitelju Antonu Nedvedu je posvetil primeren nekrolog. S toplimi besedami se je spominjal tudi prejšnjega župana g. Petra Grassellija, ki je bil mestnemu šolstvu ves čas blagonaklonjen pospeševatelj, učiteljstvu pa mil in prijazen zavetnik. Za njegovega županovanja je mesna občina postavila dvoje vzornih šolskih poslopj ter kupila novo hišo v šolske namene. Na novo se je ustanovilo 20 učiteljskih mest in odprlo 21 šolskih razredov; po vseh šolah so se povišale dotacije za učila in šolske knjižnice. Obžaluje, da je novi župan g. Ivan Hribar, ki je bil namenjen, udeležiti se današnje konferencije, po uradnem poslu odsoten na Dunaju, ter prebere telegrafni pozdrav, ki ga je ravnokar prejel od g. župana. Ta telegram se glasi: „Zadržan, udeležiti se današnje okrajne učiteljske konferencije slovenskih ljudskih šol ljubljanskih, pošiljam zbranimu učiteljstvu svoje pozdrave ter jih zagotavljam, da bodem slovenskim osnovnim šolam nasproti ravnal vedno z ono blagohotnostjo, katero zaslužijo na zdravi pedagogični podlagi sloneči učni zavodi. Na zdar!“ Telegram je našel navdušen odzdrav.

Potem preide govornik na svoje opazke o mestnem ljudskem šolstvu svojega nadzorovalnega področja. V vse mestne javne in zasebne nemške in slovenske šole je letos

hodilo 3973 šolskih otrok (15 več nego je bilo šoloobveznih). Med temi je bilo 216 otrok, ki so čez svojo šolsko dobo hodili v ljudske šole, 285 pa takih, ki niso v Ljubljani vsolani (z Viča, Vodnata, Šiške itd.) Okoli 500 mestnih otrok, ki so v šolski dobi, pa hodi v srednje in obrtne šole. V slovenske šole hodi 62%, v nemške 22%, v nemško-slovenske pa 16% otrok. — Učni uspehi so v 28 razredih prav dobri, v 18 razredih dobri in 15 razredih zadostni. Te popolnoma povoljne učne uspehe pa je doseglo učiteljstvo z naporom in vestnim delovanjem navzlic temu, da je bilo dospelih letos mnogo zaradi lanskega potresa zamujene učne tvarine in da je bil pouk v tekočem letu zavoljo raznih boleznij na nekaterih šolah po 2—3 tedne prekinjen.

Nato razpravlja govornik v daljšem govoru o raznih vrlinah in nedostatkih, ki jih je opazil pri nadzorovanju po posameznih šolah pri vseh predmetih, posebno obširno o slovenščini, nemščini, o domoznastvu in o risanju.

Po tem govoru si je ogledala konferencija stalno razstavo učil I. mestne deške petrazrednice. Ta razstava, nastanjena v dveh sobah in na hodniku drugega nadstropja je tako bogata in okusno aranžirana, da v naši deželi gotovo nima nobena šola take. Učiteljstvo je bilo kar zavzeto o lepih in primernih mnogovrstnih učilih, ki so tukaj šoli na razpolaganje. Učitelji in šolski prijatelji z dežele, ki pridejo v Ljubljano, naj nikar ne zamude ogledati si to prekrasno zbirko. Odprta je vsak četrtek dopoldne, a dostopna je tudi vsak drug dan.

Prihodnja točka je bila predavanje g. učitelja M. Josina o prostoročnem risanju v ljudski šoli. Svoje jako zanimivo izvajanje je g. Josin pojasnil z izbornim učnim poskusom z 12 učenci svojega razreda za I., II. in III. učno stopnjo. Po daljši debati, ki so se je udeležili gg. Gangl, Dimnik, Gabršek, Josin i. dr. je sklenila konferencija z veliko večino, da je s prihodnjim šolskim letom po vseh slovenskih ljudskih šolah odpraviti risanje po stigmah ter uvesti prostoročno risanje.

Po tej točki dnevnega reda so se določile učne knjige za prihodnje leto, vzelo se je na znanje poročilo knjižničnega odseka, odobrili so se njegovi računi in naposled se je sklenilo, prositi visoko c. kr. naučno ministerstvo, naj blagoizvoli izdati v c. kr. zalogi šolskih knjig slovensko računico za 6., 7. in 8. razred ljudskih šol, teoretično-praktično učno knjigo za petje in potrebne učne knjige za nemški jezik, sestavljene po direktni metodi. V knjižnični odsek so bili izvoljeni g. nadučitelj Maier, g. Režek in gspdc. E. Gusl, v stalni odbor pa gg. Raktelj, Maier, Razingar in gspdc. Wessner.

Predsednik se končno z iskrenimi besedami spominja Njegovega Velikanstva presvetlega cesarja, ki je ljudski šoli, ustanovljeni od velike cesarice Marije Terezije, udahnil novo življenje ter s trikratnim slava klicem cesarju Francu Jožefu I. sklene konferencijo ob 12. uri.

Dopoludne so napravili učitelji in učiteljice vseh mestnih ljudskih šol skupni izlet na Posavje.

Iz kranjskega okraja, dne 7. mal. srpana 1896. V „Tovarišu“ ste, gospod urednik, pred nekaj časom poročali, da namerava učiteljsko društvo našega okraja prirediti koncert na korist učit. konviktu. To je res! Naše društvo je to sklenilo pri svojem zadnjem občnem zboru. — A od sklepa do izvršitve je še dolga pot. Koncerta ne morejo prirediti tri, štiri osebe. Kakor povsod, treba je tudi tukaj nekoliko požrtvovalnosti, discipline in „Corpsgeista“. Brez teh je ves trud posameznikov, vsa njihova dobra volja zaman. In ravno to je, kar človeka najbolj uveda: delo brez sadu, materijelne žrtve — brez vsake koristi! Če pa koga na lahko spomniš njegove dolžnosti, ti pa takoj grozi z izstopom! Tako daleč sega naša organizacija! Pri takih pojavih naj pa še kdo trdi, da nismo „zavédni“. Saj res: čemu bi se ukvarjali s stvarmi, ki nič ne neso, mari ležimo lepo za peč in čakajmo, kedaj nam prično pečeni piščanci sami letati v zevajoca usta. Bo že počasi! — Prav je, da si vsak skuša izboljšati materijelno stanje, a pozabiti ne sme nikdar, da ima tudi dolžnosti do svojega stanu v obče! — Toda čemu izgubljati besede!

Náš koncert smo morali odložiti na jesen. Upajmo, da se bodo p. n. tovarišice in tovariši vsaj takrat za stvar bolj zanimali. Tu ne gre le za gmotni, temuč tudi za moralni uspeh. Glede petja pa imamo ravno v našem okraji tako izborne moči, da se lahko ponašamo z njimi. Kaj bi se sramovali!

Na dan, in pokažimo svetu, da živimo!

Pivčan.

Vestnik.

Cesar Franc Jožefova ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem: G. Janko Nep. Jeglič, nadučitelj pri Sv. Križu p. Litiiji za prvo polovico t. l. 1.80 gld.; gđ. Bauer Alojzija, nadučiteljica v Ljubljani, za 2. četrtnje t. l. 1.50 gld.; gđ. Kon-schegg Friderika, učiteljica v Ljubljani, za 2. četrtnje t. l. 1.20 gld.; gđ. Ravnacher Ema, učiteljica v Ljubljani, za 2. četrtnje t. l. 1.20 gld.; gđ. Illerschitz Franja, učiteljica v Ljubljani, za 2. četrtnje t. l. 0.90 gld.; gđ. Golf Klodilda, učiteljica v Ljubljani, za 2. četrtnje t. l. 0.90 gld.; gđ. Naglas Jakobina, učiteljica v Ljubljani, za 1. in 2. četrtnje t. l. 1.80 gld.; gđ. Ema Žerjav, učiteljica v Borovnici 0.90 gld. za II, III. in IV. četrtnje t. l.; g. Fran Papler, nadučitelj v Borovnici, 1.20 gld. za II. četrtnje t. l.; g. Fran Kozjak, učitelj v Borovnici, 0.60 gld. za II. četrtnje; gosp. A. Pirc, šolski vodja v Borovnici, 0.90 gld. za II. četrtnje t. l. Za II. četrtnje t. l. so darovali: č. g. Franc Rajčević, katehet v Vipavi 3 gld.; g. Anton Skala, nadučitelj v Vipavi 1.50 gld.; g. Karol Wider, učitelj Vipavi 1.50 gld.; g. Ivan Kambič, učitelj v Ustiji 0.60 gld.; gosp. Adolf Sadar, učitelj v Budanjah 0.60 gld.; g. Anton Smrdelj, učitelj na Planini, 0.60 gld.; gđ. Marica Mahorič, učiteljica v Sturiji, 0.60 gld.; gđ. Antonija Avgustin, učiteljica v Vipavi, 0.60 gld.; gospa Marija Moser, učiteljica v St. Vidu nad Vipavo, 0.60 gld.; gosp. Ljudevit Kranjec, učitelj v Lozicah, 0.60 gld.; g. Matija Jug, učitelj na Colu, 0.50 gld.; g. Eduard Markošek, učitelj v Podkraju, 0.30 gld. — Ob priliki okr. učit. konference v Črnomlju, dne 8. mal. srpana 1896 je nabral g. c. kr. okr. šolski nadzornik Anton Jeršinovič za „Cesar Franc Jožefovo ustanovo“ 10 gld.; darovali so: g. Franjo Lovšin, nadučitelj v Vinici, 0.50 gld.; gđ. Angela Divjak, učiteljica v Štrekljencu, 0.50 gld.; gđ. Irma Šigon, učiteljica v Semiču, 0.50 gld.; g. Kristij Engelmann, nadučitelj v Dragatušu, 0.50 gld.; g. Engelbert Kavčič, učitelj v Semiču, 0.50 gld.; gđ. Ivana Zupanc, učiteljica v Starem Trgu, 0.50 gld.; g. Josip Bergant, učitelj v Vinici, 0.50 gld.; g. Fran Maurin, učitelj na Planini, 0.50 gld.; Anton Jeršinovič, c. kr. okr. šol. nadzornik v Črnomlju, 2.50 gld.; g. Fran Setina, šolski voditelj v Črnomlju, 1.50 gld.; g. Stefan Lapajne, c. kr. okr. komisar v Črnomlju, 1 gld.; gosp. dr. Josip Malerič, zdravnik v Črnomlju, 0.50 gld.; g. Matija Bartel, nadučitelj v Semiču, 0.50 gld.

Za „Učiteljski konvikt“: G. Ivan Resman, načelnik železnične postaje v Zalogu pri Ljubljani, 10 K.; g. Lj. Kranjec, učitelj v Lozicah, nabral na godovanju gosp. J. Rudolfa na Vrabčah 5 K.; g. Fr. Gross, nadučitelj v Zagorji na Notranjskem, nabral 7 K. 40 h; darovali so gg. Fr. Groznik, Al. Domicelj in M. Princ po 2 K., g. Franja Kete 1 K. in g. J. Rutar 40 h; g. Josip Pintar, učitelj v Tunjicah, 2 K. G. J. Thuma, c. kr. okr. šolski nadzornik v Postojni nam je poslal 34 K., katere je nabrala gđ. Rafaela Inglič ob priliki okrajne učiteljske konference v Logatcu, dne 8. t. m. Kakor čujemo, se je veselica Postojnskega učiteljstva v korist konvikta v dan okrajne konference dne 1. t. m. navzlic skrajno neugodnemu vremenu izvrstno obnesla ter vrgla konviktu okroglih 100 K. Živili! — Ob priliki okrajne učit. konference v Črnomlju dne 8. mal. srpana 1896 je nabral g. c. kr. okr. šolski nadzornik A. Jeršinovič za učiteljski konvikt 19 K.; darovali so: g. Franc Lovšin, nadučitelj v Vinici 1 K.; gosp. Franc Stefancič, učitelj v Črnomlju, 1 K.; g. Franc Juvanc, učitelj na Vrhu, 1 K.; g. Tomaž Bitenc, učitelj v Dragatušu, 1 K.; gosp. Franc Maurin, učitelj na Planini 1 K.; gđ. Magdalena Pezdirec, učiteljica v Dragatušu, 1 K.; gospd. Ana Moos, učiteljica v Črnomlju 1 K.; gđ. Hermina Gosler, učiteljica v Podzemlju 1 K.; g. Anton Jeršinovič, c. kr. okr. šolski nadzornik, 5 K.; g. Franc Setina, učitelj-voditelj v Črnomlju, 3 K.; g. Stefan Lapajne, c. kr. okr. komisar v Črnomlju, 2 K.; gosp. dr. Josip Malerič, zdravnik v Črnomlju 1 K. — Gg. c. kr. okrajna šolska nadzornika A. Jeršinovič in J. Thuma sta „konviktu“ in „ustanovi“ posebno naklonjena. Pozna se, da sta iz učiteljskega stanu ter vesta, kako težko je vzrejati otroke s pičlo učiteljsko plačo. Bog njima stoterno povrni to naklonjenost na lastnih otrocih! Ob enem pa smeta biti pričrana, da se jih bode slovensko učiteljstvo vedno s hvaležnostjo spominjalo.